

Elva Filatelist

Elva Filatelistide Seltsi infoleht

1995. AASTA

M Ä R T S I K U U

Nr. 2 (18)

22. APRILLIL 1995.A.

EESTI FILATELISTIDE LIIDU III KONGRESS

KONGRESSIEELSEID MÕTTEID

Usun, et paljud meie filatelistid on omavahel mõtteid vahetanud siinse filateelia ja selle tuleviku üle. Enne Eesti Filatelistide Liidu järjekordset kongressi on põhjust arutada, kus me oleme ja kuhu liigume, et kongressil otsustada, mida järgnevatel aastatel ette võtta. Siin tahaks pakkuda arutamiseks mõningaid probleeme, mis edaspidi hakkavad meie filateelia käekäiku mõjutama ja mille lahendamiseks tuleb kõigil meie liidu liikmetel tegeleda.

Aastast 1992 oleme me Rahvusvahelise Filatelistide Liidu - FIP liikmed. Meil on avatud tee kõikidele rahvusvahelistele filateelianäitustele. Lisaks sellele on meil tihedad sidemed veel mitmete teiste riikide, eelkõige Soome ja Rootsi. Paraku on meil aga nõutava tasemega kogusid sedavõrd vähe, et pakutud võimalused jäävad suures osas kasutamata. Ma ei usu, et meil teadmisi ja materjali on nii vähe, et üldse ei ole midagi näitusele panna. Pigem on asi laiskuses, sest lihtsam on koguda riiklisse kui olemasolevat materjali analüüsida ja süstematiseerida. Seni kui meil ei ole tulemusi näitustelt, eriti rahvusvahelistelt, ei arvata ka meie filateeliast ja filatelistidest midagi head. Kui veel näitustest rääkida, siis järjest enam tekib näituseklasse, kus filatelistidel on rohkem vabadusi oma kogu koostada ja isiklikku fantaasiat näidata.

Eelmise probleemiga on osaliselt seotud meie filateeliaalane uurimistöö ja selle avaldamine. Meie oma posti ajalugu pakub sedavõrd palju võimalusi nii kogumiseks kui uurimiseks, et siin tööpuudust karta ei ole. Usun, et paljudel on nii materjali kui ka teadmisi, aga neid hoitakse visalt ainult enese teada või paremal juhul avaldatakse mõnele tuttavale.

Vaja oleks olemasolevad teadmised kokku koguda, süstematiseerida ja järk-järgult trükkis avaldada. Mida hiljem me seda tegevust alustame, seda raskem on seda teha ja seda lünklikumad on tulemused. Meie oma posti ajalugu peaks ennekõike uurima ja avaldama siinsed filatelistid, sest oleks imelik kui seda hakkavad tegema meie eest teised.

Kolmandaks ja üsna tõsiseks probleemiks on meie liikmete arvu oluline vähenemine paari viimase aasta jooksul. Ühelt poolt on see loomulik, sest nüüd on uusi postmarke piisavalt saada ja meie ei ole enam markide vahendajaks posti ja filatelistide vahel. See osa liikmeskonnast, kes oli huvitatud ainult uute postmarkide saamisest, on meilt lahkunud. Meie filateeliaorganisatsioonid peaksid koondama põhiliselt neid, kes on mingi konkreetse huvialaga ja tegelevad filateeliaga tõsisemalt. Kahjuks aga see osa meie liikmeskonnast vananeb, noori tuleb filateeliasse juurde järjest vähem ja juba seetõttu tuleb tõsisemalt mõelda oma ridade täiendamise üle. Muidu sureb mõne aasta pärast nii mõneski Eestimaa paigas filateeliaalane tegevus üldse välja. Meetodeid oma tegevuse propageerimiseks peab iga selts või klubi ise planeerima, aga ühe soovitusena tahaks küll anda. On ilmselt ainult vahetuskohtumisi korraldades me kaugele ei jõua, tingimata tuleb tegelema hakata ka loengute, ettekannete või mõne muu filateeliat tutvustava tegevusega. Muijal maailmas on just viimane tegevus peamine ja markide vahetamine rohkem kõrvaltegevus. Lähitulevikus võiks filatelistid hakata koonduma ka huvialati ja ei ole välistatud vastavate klubide või liitude tekkimine, kus käivad koos näiteks teemafilatelistid või postiajaloo kogujad.

Eespool sai lühidalt mainitud noorte probleemi. Sellest on juba palju räägitud, et ei tahaks hakata enam kordama, aga ilma noorteta filateelial perspektiivi ei ole. Mida edasi, seda raskem on noorte toomine filateeliasse, sest kõikvõimalikke ahvatlevaid huvialasid on palju. Teiselt poolt on aga just noortel väga palju võimalusi osaleda erinevatel näitustel ja kokkutulekutel. Noorte eeliseks on ka veel standimaksu puudumine näitustel.

Kahtlemata on meie organiseeritud filateelia ees probleeme märgatavalt rohkem kui siin üles loetud. Eelöeldust ei maksaks teha järeldust, et meie filateelial saavutusi ja perspektiive pole. Saavutusi on samuti paras jagu, aga need jätkaks leheruumi kokkuhoidmiseks üles lugemata. Mainida võiks ehk ainult ühte. Vaatamata raskustele ilmuvad meil regulaarselt kaks ajalehte - Elva Filatelist ja Hiiu Kogu. Mõlemad on leidnud oma koha ja nende populaarsus lugejate hulgas kasvab. Loodan, et nende tegijatel jätkub entusiasmist värgse ja huvitava info kogumiseks ning avaldamiseks. Ka infoleht EFiL hakkab tulevikus regulaarsemalt ilmuma. Seni ei ole karta, et meie filateeliaalased väljaanded üksteisega konkureerima hakkaks, sest esialgu olulist dubleerimist märgata ei ole ja on tekkinud loomulik tööjaotus. Eestikeelse filateeliaalase olemasolu on samuti oluline meie propageerimisel nii filatelistide kui ka tavaliste filateeliahuviiliste hulgas.

Soovin kõigile meie filatelistidele jõudu ja jaksu meie olukorra ja tuleviku üle aru pidamiseks ning edaspidise tegevuse planeerimiseks. Kohtume kongressil.

Rein-Karl Loide
Prof. Dr. EFL esimees

MATSALU LOODUSKAITSEALA

MATSALU NATURE RESERVE

VALGEPÖSK-LAGLE

Nominaal: 1.70 Perfor.: 14:14
Poogen: 10x5 Trükk: ofsett.
Trükiarv: 1 500 000
Kunstnik: Sandor Stern
Trükikoda: AS VABA MAA
Tellimisnumber: 083-12-1994

Matsalu looduskaitseala asutati 1957 (vaatlusandmed alates 1870). Kaitseala põhiülesanded on kaitsta linnude pesitsus- ja toitumispaike, parandada eelkõige mere- ja jõelinnude rändpeatus- ja pesitsusolusid ning säilitada piirkonna hüdroloogilisi tingimusi.

Alates 1962.a. kuulub Matsalu looduskaitseala Euroopa tähtsaimate linnukaitsealade hulka, 1971. aastast rahvusvahelise tähtsusega märgalade nimistusse.

HALLHANI

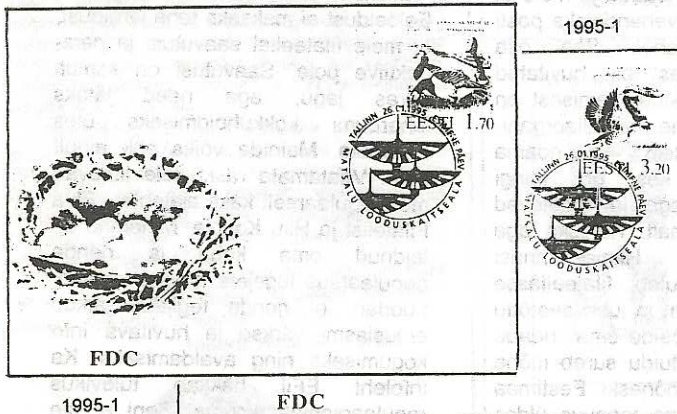
Nominaal: 3.20 Perfor.: 14:14
Poogen: 10x5 Trükk: ofsett
Trükiarv: 700 000
Kunstnik: Sandor Stern
Trükikoda: AS VABA MAA
Tellimisnumber: 084-12-1994

Matsalu laht ja selle ümbrus on Põhja-Euroopa ja Läänemere suurim ja rikkalikum rändlinnude pesitsemis-, rändpeatus- ja sulgimispaike.

Matsalu looduskaitseala asub linnude rände Valge mere ja Läänemere suunal ja on tundraaladele lendavate linnude olulisi viimaseid peatuspaiku.

Seal on kohatud 250 linnuliiki ja nende hulgas ka valgepõsklaglesid.

Matsalu Looduskaitseala markidega koos lasti käibe 2 ühesuguse pildi ja numbriga FDC-d.

Matsalu Nature Reserve is the first and so far the only wetland of international importance in Estonia. This year, 125 years will have passed since the Matsalu bird paradise was first recognized by a taxidermist of the Zoology Museum of Tartu University, Valerian Russow. The shallow Matsalu Bay, small marine islands, extensive reed-beds, floor-plain meadows, coastal meadows and coastal pastures are favourite sites for lost of waterfowl, both as their nesting grounds and as roosting places during the migration.

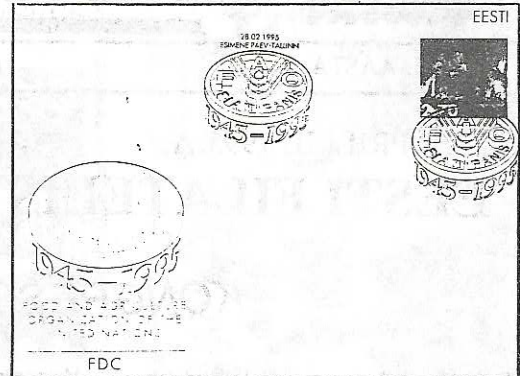
One of the stamps introducing the Matsalu Nature Reserve depicts the greylag goose (*Anser anser*), another the barnacle goose (*Branta leucopsis*). The greylag goose is a

typical breeding bird in the Matsalu reed-bed and, in the past few years, also on the marine islands. About 300 pairs of greylag geese nest in Matsalu every year. Within the migration season, more than 1000 greylag geese stop in Matsalu. The barnacle goose is the most significant migrating bird in the Matsalu wetland. Every year nearly 20 000 barnacle geese stop here during their spring migration, with the flocks consisting of up to 6 000 individuals. Since 1981, the barnacle nests also on the islands of the Matsalu Nature reserve. The number of nesting barnacle geese has increased from year to year, reaching about 20 pairs at present.

EESTI POSTMARK
ESTONIAN STAMP

F A O - 50

Nominaal: 2.70 Perfor.: 14:14
Poogen: 10x5 Trükk: ofsett
Trükiarv: 1 032 900
Kujundas: Lembit Lõhmus
Trükikoda: AS VABA MAA
Tellimisnumber: 085-01-1995

FAO - see on ÜRO Toiduainete ja Põllumajanduse Organisatsioon, mis tähistab 1995.a. 50. aastat inimkonna teenimist. Oma tegevuses tehakse suuri pingutusi toiduainete tootmise ja kättesaadavuse nimel kogu maailmas ning võitluses paljudes maades (riikides) valitseva nälja ja vaesuse vastu.

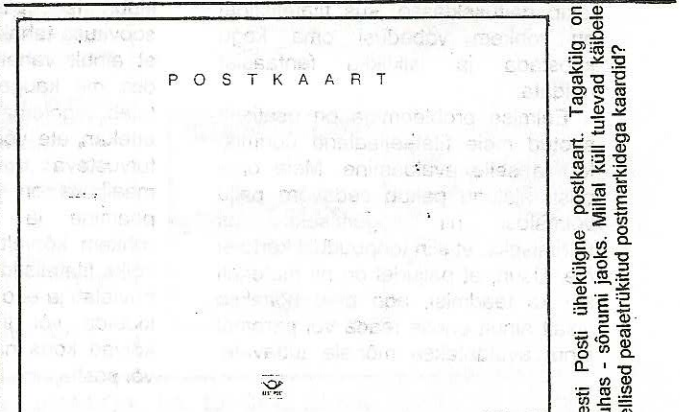
Margil on Efraim Allsalu maali "Talupoja pere lõunalaas" ja üleval vasakus nurgas on trükitud FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations) sümbol. 28. veebruaril 1995.a. oli Tallinna Peapostkontoris kasutusel esimese päeva tempel ning müügil FDC.

EESTI POST

1995.a. EESTI POSTI ERITEMPLID

1.	2.veebruar	TARTUS	Eesti-Vene rahuleping
2.	16.veebruar	TARTUS	Krahv Friedrich von Bergi 150. sünnipäev.
3.	26.märts	TARTUS	Eesti Üliõpilaste Selts 125
4.	22.aprill	TALLINN	Eesti Filatelistide Liidu III kongress.
5.	juunil	NARVAS	Narva linna 650. aastapäev.
6.	4.juuli	TARTUS	Tartu Eesti Põllumeeste Selts 125.
7.	juuli	ELVAS	Filateeliaklubi "Estonia V" näitus Elvas.
8.	9.september	TALLINN	650 aastat veevärki Tallinnas.
9.	2.oktoober	NARVAS	Balti raudtee 125.
10.	9.oktoober	KUNDAS	Kunda Tsemenditehas 125.
11.	10.oktoober	TALLINN	100 aastat olümpia-võitja A.Neulandi sünnist.

Käesolev nimekiri võib veel täieneda. EP

EESTI POSTIMUUSEUM TULEB TARTU TAASTATAKSE POSTIMUUSEUM

RE "Eesti Post" on teinud tänuväärse otsuse taastada Postimuuseum. Et 1935.a. asutatud ja 1947.a. juba Sidemuuseumi nime nime all likvideeritud muuseumi taas ellu kutsuda, loodi "Eesti Posti" peadirektori käskkirjaga 30. septembrist 1994.a. Tartu Postkontori majandushalduses uus allüksus, Postimuuseum. Muuseumi sisulist tööd juhib 27. detsembril 1994.a. moodustatud korraldustoimkond, mille eesotsas on "Eesti Posti" nõunik hr. Juhan Kirs. Toimkonda kuuluvad Tartu Linnamuuseumi direktor pr. Heivi Pullerits, Eesti Arhitektuurimuuseumi peavarahoidja pr. Sigril Abiline, Eesti Filatelistide Liidu juhatuse liige hr. Ants Tagel ning allakirjutanu.

Muuseumi käsitlusse anti esialgu üks tööruum Tartu vanas Postimajas ning hooldi 1. sideaoskonnas Tähe tänaval. Päris omad ruumid saab muuseum valmivas uues Postimajas Ülikooli tänava poolse tiiva neljandal korral, kuhu on planeeritud tööruumid ja hooldid. Praeguste kavade kohaselt peaks ekspositsioon tulema vanasse Postimaja pärast viimase kapitaalremonti. Momenidil on muuseumil üks koosseisuline töötaja.

Loodava Postimuuseumi tähtsamaks ülesandeks on endise Postimuuseumi taastamine. Seda ülesannet on lahendada küllaltki keeruline, kuna üks osa muuseumi varadest on olemasolevatel andmetel hävitatud ning enamus kollektsioone asub St. Peterburgi A.S.Popovi nimelises Side Keskmuseis. Seega on varade tagastamine muuseumile väga oluline küsimus.

Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni vaheliste läbirääkimiste käigus on ette valmistatud ja kahel korral parafeeritud kultuurikõostöö raamleping, mille järgi üheks koostöövaldkonnaks on erinevatel aegadel teise poole territooriumile sattunud ajaloo- ja kultuurivarade tagastamine. Selle lepingu allakirjutamist on vene pool kahel korral edasi lükanud ning seetõttu on veninud komisjonide moodustamine konkreetsete kollektsioonidega tegelemiseks.

Kui rääkida muuseumi mõnekuisest tegevusest, siis on koostatud ja rakendunud Postimuuseumi ajutine põhimäärus. Lõppenud on tehnilised ettevalmistused muuseumi kogumistegevuse alustamiseks. "Eesti Postmargil" on üle võetud osa seal muuseumi tarvis hoiud varadest. Käimas on Eesti Riigiarhiivis leiduva Postimuuseumi fondi (F.2046) läbitöötamine, et püüda taastada endise muuseumi varade täpseid nimikirju. Kahjuks on ENSV TA Presiidiumi otsusel TA Ajaloomuuseumilt Peterburi sidemuuseumile Postimuuseumi varade üleandmisakti loend 29. maist 1951.a. nii üldisõnaline ja puudulik, et selle alusel ei ole võimalik äraantud esemeid kindlaks teha. Läbivaatamisjärge ootab Julius Bleyeri fond Tallinna Linnaarhiivis.

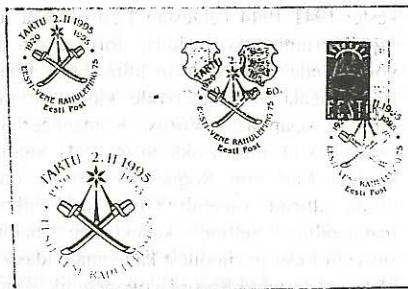
Posti ajalugu meie ajaloo ühe osana vajab hoolikat säilitamist ning süstematiseerimist, mis ongi Postimuuseumi tegevuse edaspidine pikemaajaline eesmärk.

Igasugune posti arengut ja endise muuseumi kollektsioone puudutav informatsioon on teretulnud. Samuti on muuseum tänulik annetuste eest.

Postimuuseumi esimene avalik üritus toimus veebruaris, mil oli võimalik kuulata hr. Elmar Ojaste ettekannet esimesest Tartu postimeistrist Jacob Becerist ning rootsiaegsest postikorraldusest Eestis.

Aive Küng

Eesti Postimuuseumi vanemspetsialist

EESTI-VEENE RAHULEPINGU 75 AASTAPÄEV
2. veebruaril 1995.a. tähistati eritembeldusega Tartus Eesti-Vene rahulepingu 75. aastapäeva.

Tartu rahulepinguga tunnustas Venemaa igaveseks ajaks Eesti Vabariigi suveräänsust sama lepinguga kindlaksmääratud territooriumi üle. Rahvusvaheliselt oli see esimene juriidiline tunnustus nii Eestile kui ka Nõukogude Venele. (Eesti Post).

Ülemisel pildil on selle sündmuse puhul ametlikult väljalastud eriumbrik ja alumisel pildil Ülo Laul'i ümbrik.

KRAHV FRIEDRICH von BERGI 150
SÜNNIPÄEV

Krahv Fr. Berg oli aadlik ja põllumees, põllukultuuride ja loomatoogude aretaja, puuliikide uurija, uute põllutööriistade ja loomapidamis-seadmete esmarakendaja ja leiutaja, uute maaparandusvõtete katsetaja. Üle 60 aasta oli ta otseselt tegev "Sangaste" rukki aretamisega. (Eesti Post).

16. veebruaril 1995.a. toimus Tartus krahv Fr. von Bergi sünnipäeva tähistav eritembeldamine. Kasutusel oli ametlik päevakohane eriumbrik ja Ülo Laul'i ümbrik, ning suveniirplok, mille kujundas R.Maantoa. Ümbrikke valmistati 350, plokke liimipaberil 400 ja liimiga 600.

Ülemine on Eesti Posti ametlik ümbrik, alumise lasi välja Ülo Laul. Vasakul Ülo Laul'i väljalastud meeneplakid.

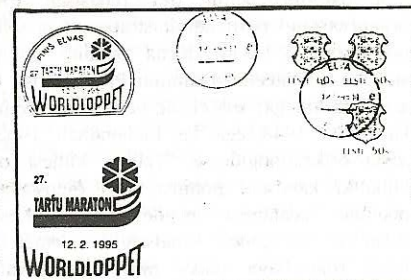

27. TARTU SUUSAMARATON
ESIMENE WORLDLOPPETI SARJAS

12. veebruaril 1995.a. korraldati 27. Tartu Maraton. Tänu ilusale ilmale maraton õnnestus hästi. Õnnestumine oli eriti tähtis, sest see oli esimene Tartu Maraton Worldloppet suusamaratonide sarjas. 1994.a. Lillehammeri Olümpiamängude ajal toimus ka Worldloppet istung, kus Eesti - ainsa vabanenud Ida-Euroopa maana, võeti Worldloppet liikmeks. Worldloppet suusamaratonide korraldamise mõte tekkis 1978.a. USAs ja samal aastal moodustati Uppsalas Worldloppet nime kandev pikamaasuusatamise organisatsioon. Sinna kuuluvad nüüd juba 13 riiki: Austria, Austraalia, Eesti, Itaalia, Jaapan, Kanada, Norra, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Soome, Sveits ja USA. Suusarajad on paiguti erinevate pikkustega - lühimad Austraalias ja Sveitsis 42 km ja pikim Rootsis (Vasaloppet) 90 km.

Kui varajasemal ajal võitis Tartu Maratonist osa üle 10 000 inimese, siis 1995.a. oli registreeritud 2011 osavõtjat 18 riigist. Sõidu lõpetas 1686 suusatajat. Välismaalased käisid sedakord rohkem luurel - kohalike oludega tutvumas. Järgmistel aastatel on neid siia juba palju rohkem oodata.

Tartu Maratonit meeneks trükkis Ülo Laul 1000 eriumbrikut ja samapalju suveniirplokke, millised ka ise kujundas. Finisipaigas tegutses Elva Sidejaoskond. Kasutusel oli Elva Filatelistide Seltsi kõrvaltempel, mille kujundas Gunnar Kirs. Ümbrik, plokide ja kõrvaltempel valmistamiseks ja kasutamiseks oli nii Tartu Maratonit orgkomitee kui ka Tartu Postkontori ametlik luba. Tempel läks hoiule Eesti Postimuuseumi.

Nende ümbrike väljaandja ja kunstnik teadmata

WORLDLOPPET 1994

EESTI - ESTLAND - ESTONIA
TARTU MARATON 12.2.1995

Asutatud - Gegrundet - Founded
1960. 60 km. Rekordaasta 1996 -
10 433 osavõtjat

27. TARTU MARATON

Willkommen in Tartu! 11. 2. 1995
You are welcome!

Die dreizehn berühmtesten Volks-
langläufer der Welt.
Ski in the World's Thirteen
Most Famous Cross Country Ski
Races

**150 AASTAT SANGASTE
RUKKI ARETAJA SÜNNIST**

Tartu Ülikooli audoktor
põllumajanduse alal 1929. a.

**Friedrich Georg Magnus
von BERG**

16.02.1845 22.03.1938
TARTU SANGASTE

Harja H.Osi lahkel loal avaldame tema uurimistöö Pihkva markide kohta, mis varem avaldatud "Eesti Filatelistis" nr. 28 (Rootsis). Avaldamiseks on ka "Eesti Filatelisti" toimetaja hr. Elmar Ojaste nõusolek.

Harold Osi

PIHKVA

POSTMARGID JA POSTI AJALUGU 1941-1944

ÜLDINE SISSEJUHATUS

22. juunil 1941. aastal puhkenud N.Vene – Saksa sõjalise konflikt korral järgnes sellele kiire Saksa vägede edasitule Balti riikide ja N.Vene aladele. See asjaolu põhjustas ajutiselt keskse postiliikluse katkemise mainitud piirkondades. Selliselt tekkinud organisatsioonil tühimikkudes püüdsid ametnikud seda puudust vältida kohapealse postiliikluse organiseerimisega. Otseseks tulemuseks filatelistidele oli sellistes olukordades n.n. kohalikkude postmarkide sünd. Või õigemini – selliste margiväljaannete sünd oli enamvähem motiveeritud – kohapealsetest filatelistidest. Leedus näiteks ilmus selline kohalik margiväljaanne juba kasutusele sõja puhkemise järgneval päeval 23. juunil 1941. Tihti on selliste kohalike väljaannete tegelik vajadus – legaalne seisund – vägagi küsitav. Viimasest oleneb ka nende markide kasutuse kestvus. Eesti filatelistidele meie Vabariigi piires ilmunud kohalikkude markide kõrval osutasid kohest tähelepanu Saksa sõjaväe haldusvõimu – Feldkommandantur 611 (edasisealt FK) organiseeritud posti administratsioon ja selle postmargid Pihkvas. Kuna puudub otsene side Eesti filateliaga mainitud Pihkva posti ja selle markidega, siis ei ole neid sisse võetud ka Baltia 1948 ega ka Eichendhali 1962. aasta erikataloogidesse. Teisest küljest on küllaltki kaudseid põhjusi, mis õigustavad pikemat peatamist nende juures Eesti Filatelisti veergudel. Kaudseteks sidemeteks Eesti filateliaga võiks tuua järgnevaid seisukohti:

a) Pihkva oli otseselt ühendatud raudteeliiniga Eestist ja piirijoonest ainult umbes 25 km kaugusel. Meie viimaseid ametlikke Raudteevalitsuse (1939) sõiduplaane ei näita siiski seda kaugust, vaid väliühenduste Irboska-Pskov tabel on trükitud tühjalt märketa, et regulaarne rongide ühendus puudub. Kuid samas annab allpool kahekuulised perioodid, mil 1939/40 jooksul on ühenduste korral selleks kasutusel Eesti vedurid meeskonnaga.

b) Pihkval ja selle ümbruskonnal oli kauaaegne side Eestiga. Peipsi ja Pihkva järvede idapoolseid alasid olid eestlased-väljarändajad juba möödunud sajandist oma asundustega ja üksikmajanditega koloniseerinud. Ka liideti osa Pihkva kubermangust – Petseri maakond – Eesti-Vene rahulepinguga 1920.a. Eesti Vabariigi piiridesse.

c) Teise maailmasõja kestel rakendasid Saksa sõjaväevõimud suurel arvul Eesti sõjaväelasi, politseid ja tsiviilametnikke Pihkvas ja selle ümbruskonnas haldus- ja korralduslikust.

d) Kuigi tegelikult Saksa okupatsioon kestel 1941-1944 kehtestati Eestis Saksa Idaministeeriumi tsiviilhaldus, formaalselt aga võitlusriinde ligiduse tõttu allus Eesti Põhjarinde tagala komantseerivale kindralile ning viimase staap asus Võrus. Komandeerivaks kindraliks oli juulist oktoobrini 1941 kindral-kolonel Karl von Roques. Viimasele omakorda allusid vahetult Orst- ja Feldkommandandid. Selline kahekordne haldussüsteem Eesti piirijoonest kaugemale idasse ei ulatunud ning FK 611 oli tegelik "ainuvalitseja" oma piirkonnas.

PIHKVA ÜLDINE AJALUGU

Ajalooliselt leiab Pihkva mainimist juba 903. aastal kroonikates kindlustatud asulana Velikaja jõe kaldal. XI sajandil allus Pihkva Novgorodi vürstile, kuid XII sajandil omas ta autonoomse seisundi. Linna õitseajaks kujunes XIII sajand, pärast seda, kui Teutooni Ord oli 1241 ajutiselt linna vallutanud kuid pärast 1242.a. lahingut Pihkva järve jääl sunnitud jälle taanduma. 1571.a. suutis Pihkva edukalt vastu panna Stephan Batory ja 1615.a. Gustav Adolfi piiramistele. Alates XVII sajandist hakkas Pihkva poliitiline ja majanduslik tähtsus pidevalt langema, kuid tõusis jälle möödunud sajandi lõpul, kui raudtee võrgu arendamisega Venemaal kujunes linn tähtsaks teede sõlmjaamaks impeeriumi loode osas. 1917.a. sai Pihkva kohaks, kus lõppes formaalselt Vene keiserrükk. Nimelt 2. märtsil kirjutas kõigi Vene rahvaste ainuvalitseja Nikolai II oma sealse raudtee jaama tagavara teele liikunud eravagunis alla troonist loobumise dokumendile. Sellele järgnevalt vaheldus Pihkvas korduvalt "punaste" ja "valgete" võim kuni Saksa okupatsioonini. Teatavasti tegutses seal 27. juulist kuni 25. novembrini 1918 Saksa Ob.Ost postkontor. Eesti Vabariigi väeüksused hoidsid Pihkva oma halduses 25. maist kuni 26. augustini 1919 ja loovutasid selle siis "valgetele." Viimased ei suutnud Pihkvat hoida oma käes 24 tundigi ning linn langes punaarmee valdusse ja püsis selliselt kuni Teise maailmasõjaajasse Saksa okupatsioonini.

Saksa välimarssal Ritter von Leeb'i Põhjarinde arneede (16. ja 18.) gruppi kuuluv XLI (kindral Reinhardt'i) soomuskorpus väljus Meemeli alt 22. juunil ja juba 5. juulil oli läbinud põiki kogu Läti. Ootamatult sattus mainitud korpuse kerge ja kiire soomusteravik Ostrovi ja Pihkva vahel Vene üliuraskete, kuigi kohmakate KV I ja KV II tankide ette ja hävines. Olukorra suutis siiski päästa juhuslikult lähedusse jõudnud 73-nda Suurtükiväe rügement oma 15 sm (6") välihaubitsatega. Manööverdamisvõimetud Vene tankid olid ideaalseteks märklauadeks, mille tõttu kindral-major Krüger'i I Soomusdiviisi vallutas olulise tähtsusega silla Velikaja jõel ja omakorda vallutasid 36-nda Motoriseeritud jalaväe diviisi rügemendid linna otserünnakul 9. juulil 1941. Vallutamisel sai linn tugevasti kannatada võitluse tagajärjel puhkenud tulekahjust.

Linna ja selle ümbruse sõjalise halduse, kaasa arvatud ka tsiviilset elanikkonda puutuvad asjad, võttis üle Feldkommandantur 611

harukordselt energilise ülema ja administratori Oberst-leutnant (kol.lt) Bolongaro de Crevenna juhtimisel. Viimane nimetas omakorda ametisse venelasest linnapea Vassili Maksimovits Tserепенkin'i ülesandega viivitamatult organiseerida linna administratsioon kõigi vajalikkude osakondadega. Vahepeal läbisid suured väehulgad Pihkva Oudova suunas (18.AOK) ülesandega vallutada Leningrad ja teised kirde suunas – Ilmeni järve lääne kalda ja viimase lõuna poolsetele aladele (16.AOK). Selle järelalusena kujunes Pihkva vähemalt poolemiljonilise võitleva sõjaväe otseseks tagalaks. Linna ja selle ligemasse ümbrusesse suruti arvatult kõrge-
mad staabid, sidekeskused, tagavaralaod, töökojad, haiglad, lennuväljad, transpordbaasid jm. Otseselt võitlevate üksuste kannul saabus Pihkvasse ka rohkesti Saksa pool-sõjaväelisi meeskondi – Org.Todt, Tööteenistus, Lennuväe ehitusüksused j.t. Kõigil neil üksustel tekkis vajadus kohaliku venelastest tööjõu järele.

Saksa vägede poolt linna vallutamisel oli Pihkvas umbes 60.000 tsiviilelanikku. Nende hulgas puudusid enamikus keskealised mehed, olles mobiliseerimisega ära viidud. Uue Vene linnavalitsuse esimeseks ülesandeks tehti elanikkonna registreerimine, eriti tööjõuliste arvele võtmine, nende rakendamine sõjaväele vajalike tööde läbi-
viimiseks. Otse võitleva armee kannul asusid Pihkvasse ka Saksa sõjaväelise haldusalade majanduslikud asutused (Wirtschaftskommando) okupeeritud alade majanduslike ressursside rakendamiseks Saksa sõjamajandusse. Juba 25. juulil 1941 avas oma tegevuse Pihkvas Saksa Töömait (Arbeitsamt) sõjaväelastest ametnikkudega. Selle asutuse juhatajaks oli dr. Hermann Schultz. Viimane oli silmapaistev Saksa filatelist ja kujunes varsti kogu oma energiaga kui mitte otse, siis kaudseks niiditõmbajaks Pihkva kohaliku posti ja margiväljaannete loos.

Juuresolev on koopia minu kogus olevast ümbrikust, milline saadetud ajal, mil Pihkva 1919.a. oli Eesti sõjaväelise okupatsiooni all. Pihkva tempel 5.8.1919 ja selle pöördel Liibavi saabumise tempel 23.8.1919. H.Osi Toimetusel: Kõnealusel ümbrikul on Tsaari-Vene postmargid ületrükitud, Cern. 30m. Армия Vene Looearmee poolt. Kuna Looearmee alustas on sõjateed Eestist, siis oleks huvitav teada, kas on kellelgi materjale nende markide ületrükkimise kohta, sest see tehti ilmselt Eestist?

PIHKVA järg

POSTIAJALOOLINE SISSEJUHATUS

Enamiku kohalikkude margiväljaannete iseloomustuseks on tavaliselt järgmise kolme asjaolu osaline või täielik puudumine:

- a) väljaande legaalsus,
- b) väljaande postaalne vajadus ja
- c) väljaande kohta lähemate tehniliste andmete ja üksikasjade puudumine.

Pihkva kohalik margiväljaanded on aga nende kolme punkti seisukohalt täielikuks erandiks. Ilmselt nende markide väljaandjad kui teadlikud filatelistid tegid õigeaegselt oma parima, olles oma kõrgetel ametipostitsioonidel, et hiljem ei jääks midagi puudu ega oleks ka kahtlane.

Pihkva kohalik postitegevus jaguneb kahte täiesti erinevasse perioodi:

A - Pihkva kohalik post Feldkommandantur 611-ne lahutamatu osana 7. augustist 1941 kuni 30. aprillini 1942. Sellesse perioodi kuulub ka kõikide Pihkva kohalikkude markide väljaandmine.

B - Pihkva post tegutseb 1. maist 1942 kuni 26. maini 1944 Deutsche Dienstpost Ostland asutusena.

PIHKVA KOHALIK POST, ALLUV FK 611-nele 7. AUGUSTIST 1941 - 30. MAINI 1942

Kohaliku postiliikluse vajadusest kandsid ette FK kol-ltn. Bolongaro de Crevenna'le juba varakult linnas asuvad asutused, eritiaga Vene linnapea Tserepenkin ja Tööameti juhataja dr. Schultz. Eriti viimasel oli vajadus laiali saata iga päev suuremal hulgal tööle värbamise korraldusi. Olukorda kaalunud leidis FK, et soov on küllaltki põhjendatud ning selgitas selle teostamise võimalusi asjaosalistega. Pihkvas oli asunud Nõukogude valitsuse kaks postkontorit. Raudteejaama juures asunud piirkonna postkontor oli sõjategevuses täielikult hävinenud, kuid linnas turuplatsi ääres asuv endine Pihkva linna kontor oli säilinud. Viimane oli küll rüüstatud väärtmarkidest ja osalt ka mööblist, kuid muidu aga kasutamiskõlblik samaks otsustamiseks. Säilinud oli ka kolm venekeelset kalendertempli (tunnustähed: "A", "2" ja "K"), peale selle mitmesuguseid formule, venekeelne tähtustempel, rahvusvahelise liikluse tähtustepikuid jne. FK tegi korralduse postkontori avamiseks 7. augusti ja määras selle ülemaks kellegi Matvejev'i.

Postitariifid määrati lihtsaadetistele (kirjad ja postkaardid) 20 kop. ja samasugustele tähtsaadetistele 60 kop. Postimaksu sissevõtmist sularahas saadetiste postitamisel kaaluti, kuid ei olnud võimalik rakendada. sest see moodus oleks avanud teid kuritahtlikuks rahade kõrvaldamiseks, kuna puudusid kohapeal vastavad kassaaparaadid. Esialgselt ei saanud ka kõnealla tulla kohapeal markide trükkimine, kuna kohalikud trükikojad olid hävinud. Neid tuli asendada mingite juba olemasolevate markide ületrükkimisega.

Postkontori avamisel oli esimeseks ülesandeks sortida ja edasi toimetada postkontoris ja postkastides juba olemasolevad saadetised, mis sinna koondunud juba enne linna vallutamist Saksa vägede poolt. Nende kirjade märkimiseks oli üks FK sõdur valmistanud taskunoaga autopõranda kummimistist sirgtempli "PLESKAU", suurusega umbes 26x4 mm.

Sellised eestleitud postisaadetised jagati gruppidesse:

- a) saatja ja saaja Pihkvas,
 - b) saatja väljaspool, saaja Pihkvas ja
 - c) saatja Pihkvas, kuid saaja väljaspool.
- Kirjad tembeldata venekeelse kalendertempliga ja samuti markidele löödi ülalnimetatud "PLESKAU" sirgtempel nii, et sellest osa ulatus ümbrikule. a ja b grupi kirjad kanti laiali saajatele Pihkvas, kuid c grupi kuuluvad tagastati saatjatele, pealeselle jäi üle veel kirju, milliseid ühel või teisel põhjusel ei saadud edasi saata ega tagastada, neid kasutati 8. augustil 1941 esimesel ajutisel ning katselisel margiväljaandel proovi ületrükkimiseks sama "PLESKAU" sirgtempliga.

Haruldane esimese katselise väljaande diagonaalne "PLESKAU" ületrükk tervikasjal. Tähtitud postkaart, adresseeritud dr. H.Schultz'ile Pihkvas 15.sept. 1941. Kogufrankatuur 60 kop

ESIMENE AJUTINE (KATSELINE) VÄLJAANNE 7. AUGUSTIL 1941

Kummist sirgtempliga "PLESKAU" (26x4mm) käsiületrükk diagonaalselt Vene kaibesarja mitmesugustel väärtustel. Ületrüki värv a) lilla või b) punane. Markide müügi ja tariifväärtus 20 kop. olenematu algmargi väärtusest.

Märkus: kõik kaesolevas kirjutises antud markide kataloogi numbrid on Micheli järgi. Samuti on järgneval Pihkva markide katalogiseerimisel kinni peetud, et lugejatele mitte asjatult segadusi tekitada, Micheli nummerdusest.

Kogu selle esimese ajutise (katselise) väljaande - I kuni V - suurus oli 300 marki. Üksikväärtuste järgi on teada ainult, et

esimest (I) trükiti enam kui 24 ja viimast (V) 100 marki. Peale selle on veel sama templiga üle trükitud umbes 10 N.Vene postitervikasja (postkaarti). Kuna see väljaanne ei moodustanud mingit praktilist markide hulka kasutamiseks, millist oleks võinud lasta müügil vastavast postkontoris, siis FK korraldusel jagati need asutustele, kus nende järele oli suurim vajadus (Tööamet, Linnavalitsus j.t.) Need margid leidsid ka enamikus kasutamist tarbekirjadel. Esialgselt ainult, sest marke ei olnud enam saadaval, samuti oli ka sirgtempel kasutamisest täielikult lagunenud. Viimast on märgata margi ületrükkidel esinevatest laikudest. Kuigi "PLESKAU" sirgtempliga marke kasutati tarbekirjadel ei ole neid marke aga siiski otseselt postkontorist müüdnud soovijatele, mistõttu ei saa neid katalogiseerimisel märkida tavaliste numbritega, vaid nagu ülal tehtud I-V (Rooma numbritega).

I 5.kop. punane (nr.676)	a) lilla ületrükk
II 10.kop. sinine (nr.677)	a) lilla ületrükk
	b) punane ületr. ümberpöörult
III 15.kop. Hall/roheline (nr.679)	a) lilla ületrükk
IV 20.kop. roheline (nr.680)	a) lilla ületrükk
	b) punane ületr.
V 30.kop. sinine (nr.682)	a) lilla ületrükk
	b) punane ületr. (esineb tihti)

"PLESKAU" sirgtempli ületrüki esineb ka tegelikult piiratud arvul toleaeagsetel N.Vene mälestusmarkidel. Sellised ületrüki, enamasti puhastel markidel, ilmuvad esmakordselt nähtavale alles 1952.a. Tagantjärele on raske selliste ületrükkide suurst ja legaalsust täpsemalt selgitada. neid esineb näiteks Michel nr. nr. 737, 738, 763 ja edasi 780, 786 ja 802. Sellisel ületrükitud markide arv võib üksikult kõikuda 3 - 20 vahel. Autorite dr. Schultz'i ja dr. Rommerskirchen'i arvates - kuigi ületrüki on vastuvaidlematult õige - on tegemist "filatelistliku ulakusega" (philatelische Spielerei). Sama ületrüki on samuti nähtud mõnedel Eesti, Läti ja Leedu markidel. Millistel, seda täpselt ei kirjelda mainitud autorid, kuid dr. Rommerskirchen'i teostes on toodud kujutus sellise ületrükiga Läti 1918/1938 juubeli 20 sant. Ulmanise pildiga margist (nr.287). Kaesoleva autor on näinud "PLESKAU" võltsitud ületrüki mitmetel Eesti tuvi/lennuk kujutisega 1940.a. (nr.nr. 160-163) markidel. Kuna seni ei ole õigeid ületrüki nähtud Pihkvas pärinevatel tarbekirjadel siis tuleb neid pidada vastuvaidlematult fantaasiaväljaanneteks (=Mache).

Kuna oli selgunud, et kummitempliga on võimatu teha suuremal hulgal markide ületrükkimist, siis FK ülesandel oli linnapea Tserepenkin leidnud kohapeal venelasest graveerija, Grigori Aleksejev'i, kellele tehti ülesandeks valmistada ületrükkimiseks metalltempel linna nime ja vääringu - 20 kop. - näitamiseks. Selle ka Aleksejev valmistas kiiresti. Alles paar tundi hiljem, kui templiga oli juba ületrükk tehtud Vene tervikasjale ja kaibesarja markidele ja ka ilma FK teadmata neid juba postkontorist müüdnud, leiti, et tekst oli venekeelne: (ПСКОВ/20 коп.)

Sellise templi kasutamine oli vastuvõetamatu. Eksitus oli sündinud kas sakslaste ebaselgest juhtnõrist või graveerija ümkleesusest.

Järgneb

ARBEITSAMT *Pihkva*, den. *13.1.42*
УПРАВЛЕНИЕ ТРУДА *Токмо*, (число)

Sie werden aufgefordert, sich am *Heute, 13.1.42*
Вам предлагается явиться

am *13.1.42* Uhr beim Arbeitsamt *Pihkva*
в *13.1.42* час. в Управление Труда

Zimmer Nr. *10* einzufinden.
Комната № *10*

Mitzubringen sind *Arbeitszeugnis*
Иметь с собой для представления *рабочий билет*

Auf Anordnung *Matvejev*
По распоряжению

Arznei Druckverf. 48. 1941.

Tagakülg Pihkva Saksa tööameti kutsekaartidel tõlkes: Pihkva Tööamet 13. jaan. 1942. Teie olete kutsutud kohe ilmuma Pihkva Tööameti naisosakonda, kaasa tuues tööpassi."

RE "EESTI POST" 1994.A. ESIMENE PÄEVA ÜMBRIKUD

1994-1 Lillehammer' 94	
1994-2 Toolse linnus	
1994-3 Kiiu linnus	
1994-4 Juubelilaulupidu	
1994-5 Sama tempel	
1994-6 WWF-lendorav	

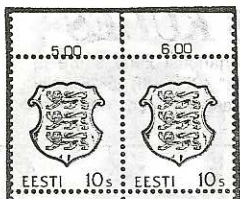
1994-7 EUROPA	
1994-8 Rahvariided	
1994-9 Kuressaare linnus	
1994-10 Eesti Kunsti- museum	
1994-11 Pereasta	
1994-12 Jõulumargid	
1994-13 Gustav II Adolf	
1994-14 Rakvere linnus	

KÜLASTAGE TARTU JUUBELILAULUPIDU 18.-19.VI 1994 BIENVENU A LA FÊTE DE CHANT DE TARTU	TARTU 26.5.94 EESTI	EESTI 0100 POST 246032
--	---------------------------	---------------------------------

Tartu University Housing TARTU ÜLIKOOLI VILISTLASTE KOJUTULEK 30. September - 2. October 1994	TARTU 28.9.94 EESTI	EESTI 0100 POST 246032
--	---------------------------	---------------------------------

Tartu Postkontori frankeerimismasina nr. 240032
reklaamtempel: "Külastage Tartu Juubelilaulupidu".
Oli kasutusel 23.05 kuni 17.06. 1994.a.

Tartu Postkontori frankeerimismasina nr. 240032
reklaamtempel: "Tartu Ülikooli vilistlaste I kojutulek"
Oli kasutusel 26 - 29. septembril 1994.a.

Mõned tähelepanekud esimese väljalaske 10 s. ja 50 s. postmarkide kohta.

10 s. (037-02-1993) välja antud 23.03.1993

Margipoognaid esineb hammastatud ja hammastamata parema marginaaliga. Viimase puhul esineb hammastuse "venitamist", mistõttu 10. püstulba margid on veidi laiemad.

Regulaarselt esineb viga 8-da püstulba markidel. Vapiraami ülemises keskosas on valge täpp (joone katkestus). Täpi suurus väheneb ülalt alla. (Vaata ka "Elva Filatelist" nr. lk.).

Kui see viga esineb kõigil margipoognatel (nende ridade kirjutaja ei ole saanud uurida 1 punktiga margipoognaid), siis on täpiga marke 10% tiraažist. Esineb erinevaid värvitoone sinisel värvil ja tugevasti paigastnihkunud hammastusega margipoognaid (vt. ülemine pilt).

50 s. (038-02-1993) välja antud 23.03.1993

Margipoognaid esineb hammastatud ja hammastamata parema marginaaliga. 1 ja 3 punktiga märgistatud poognad on hammastatud ja 2 ning 4 punktiga hammastamata marginaaliga. Hammastamata marginaaliga poognatel esineb hammastuse "venitamist", mistõttu 10. vertikaaltulba margid on laiemad.

Kõigi poognate 8. püstulbas vapivarjutuses valge täpp (näidatud noolega).

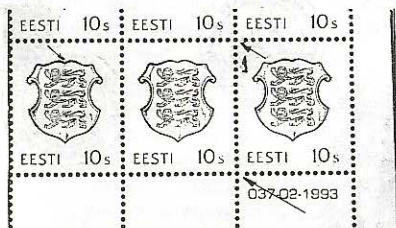
Esineb järgmisi juhuviigu:

1. Margi põhjavõrgustikus juhuslikel positsioonidel olevatel markidel esineb topeltvõrgustik. Vähesel määral esineb marke 3-kordse võrgustikuga, s.o. põhijoontega rööbiti väikese vahemaaga on 1 või 2 kitsast joont.

2. Margi põhjavõrgustik on vapiraami joonega koos või lahuses. Lahusoleval juhul vapi vastaspoolel ulatub põhjavõrgustik vapiraami joonte vahele.

Esineb margi värvitooni erinevusi.

Ago Papp

Parema äärmise veeru margid teistest laiemad (1)

Parema äärmise veeru margid teistest laiemad (1)

EFL KONGRESSIEELSEID MÕTTEID

Eesti maine postmargimaana maailmas on kindlustumas. Majanduse ümberkorraldustega aga kimbutavad meid uued probleemid.

Kongressilt ootame põhjalikku arutamist ja lähiaastate tegevusprogrammi põhiküsimustele.

- Liikmeskonna massiline vähenemine.
- Noorte juurdevoolu puudumine.
- Raskused filateliaanäituste korraldamisega ja nende külastatavuse vähenemine.
- Klubiliste ruumide ja kirjastamise kõrge maksumus lähtudes elatustasemest.

Mõelda tuleks filatelistide koolitusprogrammidele. Vajalik lahendada vabariigikeskne abonentteenendus põhiliselt maarajoonide jaoks.

Kõigi nende küsimuste lahendamise määra olnud, kelle hobyks filatelia Eestis kujuneb ja kellele pändame 10-ne aasta pärast oma tänased kogud.

Jõudu nuputamiseks.

Aare Martinson

Tartu Filatelistide Seltsi esimees

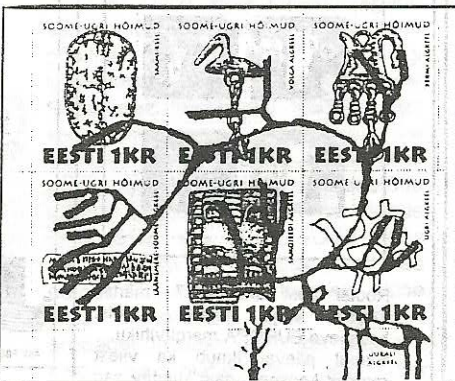
VIA BALTICA - 3 BALTI RIIGI ÜHISLOKK

11. jaanuaril 1995. a. toimus Vilniuses kolme Balti riigi postiteenistuste esindajate ühine nõupidamine, kus Eestit esindasid RE Eesti Posti kommersidirektor Reet Nuu ja Eesti Postmargi direktor Heldur Unt. Arutati Via Baltica postmarkide ja margiploki ühisprogrammi elluviimist.

Otsustati, et margid kujundab ja trübib iga vabariik ise, aga margiplokk, ümbrik ja tempel luuakse kooskõlastatult ühise kavandi järgi. Margiplokkide ideekonkurssil tunnistati parimaks Läti kunstiniku poolt pakutud lahendus. Sellel on kujutatud Balti riikide kontuurkaardi taustal Via Baltica magistraali marsruuti, ajakohane pealdis, kolme riigi iseseisvalt kujundatud teemakohased margid ja muud vajalikud kujunduslikud detailid. Plokk trükitakse Inglismaal ja tuuakse sealt otse Riiga. Edasi antakse igale osapoolele 100 000 plokki ja müük algab 20. aprillil kõigis kolmes vabariigis korraga. 10 tuhat plokki vahetavad osapoolel omavahel.

Ümbrikut tulevad kahes moodus ja trükitakse kõik Eestis. Eesti Postmark

MARGIUUDISEID

Soome-ugri rahvastele pühendatud postmarkide väikepoogen, mille kujundas kunstnik Riho Luuse. Väljalaskeäeg 17.10.1995. a.

VASTUSEKS eelmises lehes avaldatud nuputamisele saabus ainult 2 täpselt õiget vastust ja teenitult saavad lubatud margiplokid Hindrik Hiemäe Tartust ning Ants Tagel Tallinnast. Õige vastus: Marshall Saarte Vabariik. Toimetus

EESTI POSTITEENISTUS 363 AASTANE

26. veebruaril 1995. a. toimus Tartus Eesti Postimuuseumi esimese üritusena postimuuseumi nõukogu, Tartu Postkontori ja Tartu Filatelistide Seltsi liikmete kohtumine Rootsis elava eestlasest filatelia suurmehe - Elmar Ojastega. Hubbles õhkkonnas kohvilaudade taga istuval seltskonnale pidas Elmar Ojaste loengu "Eesti postiteenistusest Rootsi ajal ja esimesest Tartu postimeistrist Jakob Becerist". Kokkuvõtte loengust saame härra E.Ojastelt lähemal ajal ja selle püüame avaldada järgmises lehes, kuid kuidagi ei saa mööda minna faktist, et postiteenistus Eesti maaalal loodi juba 1632.a. ja seda just nimelt Tartus. Enne Tartut tegutses postiteenistus Põhja-Euroopa maadest Riias ja Norras. Seega saab postiteenistus Eestis käesoleval aastal 363 aastat vanaks. Sellekohase vanaaegse kirjaliku dokumendi koopia andis härra Elmar Ojaste üle Eesti Postimuuseumile.

Samas ei saa vaikes mööda minna ka härra Elmar Ojaste loengu järel avaldatud arvamusel, et Eesti Post, andes välja 20-kroonise juurdemaksuga postmargi Estonia katastroofis hukkunute toetuseks, toimis väga hästi ja õiguspäraselt, kuna ei ole olemas mingisuguseid seadusi ega tõkkeid, mis keelustaks sellise väljaande. FIP, kui ühiskondlik organisatsioon, ei saa kohustada ega keelata postiteenistusi. Samuti ei ole filatelistide organisatsioonidel mingisugust õigust segada ennast posti töösse, sest postmarkide väljaandmine on posti õigus ja kohustus.

AJALEHT "POSTIMEES" KIRJUTAB

artiklis "Lühikeste jalgadega jakobsonid", et lähiajal lõppeb uurimine mõne inimese suhtes, keda kahtlustatakse valeraha levitamises, ning nad astuvad kohtupinki.

"Päevalehe" andmeil sattus eelmisel aastal politsei kätte 232 võltsitud rahatähte. Tänavu tootab saak tulla suurem. Ainuüksi ühele automüüjale sokutati Kadaka autoturul Tallinnas 140 võltsjakobsoni. Kõige rohkem on võltsitud 500-krooniseid, vähem 100-krooniseid.

Kaitsepolitsei peadirektor on öelnud "Päevalehele", et võltsitud rahatähtede trükkimiseks on kasutatud nii värvikoopiomasinaid kui ka erinevaid tindipritsidega printereid. Võltsijaid seni tabatud ei ole. Tartu politsei pressiesindaja Peeter Rehema oli öelnud, et Tartus levib kahte sorti võltsitud 500-krooniseid. "Ühed on trükitud tavalisele paberile ja õigest rahast kergesti eristatavad teine tege- miseks on kasutatud reljeersel vesimarkidega paberit. Vesimärgid ei kujuta aga kolme lövi ja reljeefsus on tapeedi taoliselt ruudulist laadi. Kuna turvaniit on paberile heledalt peale trükitud, siis pole neid suudetud mõlemal rahatähe küljel päris kohakuti ättida. Vastu valgust vaadates on see näha.

28. veebruaril 1995. a. teatas "Postimees", et tabatud on ka üks vale viiesajakrooniste valmistaja ja leitud selleks kasutatud lasersprinter.

HORVAATIAS MAKSAVAD PÄRNALEHED

Enne metallist ja paberist "pärisraha" teket olid töö ja kaupade eest tasumiseks mitmesugused väärtuslikud esemed: Põhjamaades karusloomade nahad, Aasias lambad ja muud koduloomad, Vaikse ookeeni saartel ja Aafrika elanikel hinnalised teokarbid, pärlid, kookospähklid, tee jpm.

Eurooplased meelitasid neegritelt puuvilja läikivate klaasitükide eest.

Üks vana meremees, kes oli aastaid sõitnud Inglise laeval, rääkis alati, kuidas nad sõitsid laevaga 30-ndatel aastatel mööda Kongo jõge pärismaalastelt maapähkleid ostmas. Algul sai neeger valida, kas võtta kotitäie pähklite (umbes paar puuda) eest roosa klaasitükike või inglise 1sillingiline raha. Enamus oli valinud klaasitükikesse. Hiljem leiti, et parimaks vahetusrahaks on viin. Siis sai neeger juba valida, kas võtta kotitäie pähklite eest värvilise klaasitüki, 200grammise viinatopsi või raha. Enamus võttis viinatopsi, mispeale jooksis jälle dzunglisse uue pähklikoti järele. Kui mõni võttiski esialgu raha, siis hiljem vahetas selle ikkagi viinatopsi vastu. Oo saabudes tehti tuled maha ja siis läks möll ning pidu tamm-tammide saatel lahti. Järgmisel hommikul algas jälle usin pähklite korjamine ja laeva kandmine.

Mulle tõi Kaug-Ida uurimislaeva "Akadeemik Koroljov" kapten ühelt Vaikse ookeani saarelt palmi koorekiu otsa lükitud mereelukate kodadest pärlikee taolise kunagise maksevahendi. Omal ajal oli selle läikiva hemesuuruse kojakese hind võrdne ühe Uus-Meremaa sendiga. Neid sai kee otsast koos palmikiuga murda vastavalt vajadusele 10, 20 või enam kaupa. Nüüd müüvad neegrid neid suveniiridena turistidele 1-2 dollarit tükk.

Ka meil Eestis kasutati veel sõjaajal ja peale sedagi üldise ekvivalendina looduslikke ja naturaalseid maksevahendeid. Üks metsavaht ostis endale kahe nugisenaha, paari sokusarvede ja pudeli "hundijalavee" eest jalgratta. Kuni viimase ajani oli maal traktoristile aiamaa kündmise või vagude ajamise eest nõutavamaks maksevahendiks viin.

Naturaalsed rahad on juba ajalugu. Igal maal on käigus põhiliselt metall- ja paberrahad. Vana harjumuse kohaselt on mõned riigid kujutanud oma rahadel ka nüüd maksevahendite eelkäijaid. Gaana 1979.a. mündil 1 cedi on kujutatud ilus kaurikarp. Guinea rahaühikuks on cauris ja 1971.a. mündil on kujutatud ka kaurikarp.

Väga huvitavad on kujunduselt Jugoslaaviast lahkulöödud Horvaatia mündid - neil on kujutatud pärnalehed ja rahaühikuks on "lipa" (pärm). Nii on Horvaatias maksavad pärnalehed, sümboliseerides väikese väärtusega raha. Horvaatia suurem rahaühik on "kuna", mis tõlkes tähendab nugist ja müntidel on nugise kujutus.

Kui seal maal tahad jalgratast osta, siis pead välja laduma nii ja niimitu "nugist" ja peoga "pärnalehti" pealegi. Kes ütles, et ajalugu ei kordu?

Hindrik Hiilemäe, Tartus

KUULUTUS

Otsin kirjavahetust Eesti kogujatega. Ise kogun ja pakun postmarke, münte, medaleid.
KAZIMIERZ MALICKI
16-100 Sokolka
Skr. Pocz. 27
POLSKA

VANAD SÕBRAD UUES KUUES

"Elva Filatelisti" toimetis on juba aastaid vahetanud kirjandust kahe suure ja tuntud Soome filateliaajakirja "Suomen Postmerkkilehti" (SP-lehti) ja "Keräily Harvinaisuus" (KH) toimetustega. Käesolevast aastast ilmuvad mõlemad ajakirjad uue kaanekujundusega.

"KERÄILY HARVINAISUUS"

Ajakiri "Keräily harvinaisuus" on laiema profiiliga, selles leiavad kajastamist peale filateelia ka teised kollektioneerimisalad nagu exlibrised, postkaardid, ajalehed-ajakirjad jne. Tavaliselt on mitmel lehel avaldatud kollektionääride kuulutusi, mis liigitatud erialade järgi.

Käesoleva aasta esimeses numbris on kuulutatud välja Miss Filateelia'95 võistlused ja on avaldatud kaunite noorte neidude fotod, kes kandideerivad missitiitlile. Avaldatakse ka palju materjale Eesti filateelia kohta.

Address: Timo Simula Oy
Ahvenus
32910 KAUVAATSA AS.

"SUOMEN POSTMERKKILEHTI"

Soome Filatelistide Seltsi ajakiri SP-lehti on sisukas väljaanne filateliahuviile. Tema numbrites on artikleid filateelia ajaloost kui ka filateelia päevaprobleemidest. Käesoleva aasta esimeses numbris on pikemalt juttu Saksamaa 1936.a. olümpiaasjadest. Hulk lehekülgi on pühendatud filateeliaoksjonile. Igas numbris on rubriik Eesti filateeliast. Käesolevas numbris teatatakse, et 5. märtsil korraldatakse kollektionääride ekskursioon Tartus toimuvale kollektionääride kokkutulekule. Ajakirjas avaldatakse ka ostu-müügi ja vahetuskuulutusi. SP-lehte on võimalik tellida ka Eestisse.

Peatoimetaja August Leppä
Metsolantie 65 A 2,
04430 JÄRVENPÄÄ

MARGIUUDISEID

Rootsi post annab 17. märtsil 1995.a. välja neljast margist koosneva EUROPA margi-vihiku. Samal päeval ilmub ka viiest margist koosnev maju kujutav sari ja kaks marki kodulindudega. Kõigil on kaasas maximumkaardid ja FDC-d.

USA-s ilmub 1995.a. 2. kvartalis 5-st margist koosnev sari tuletome, Richard Nixonile ja Marilyn Monroele pühendatud margid, 3. kvartalis ilmub sari aialilli ja eelajaloolisi loomi jpm.

VÄLISMAA MARGISÕBRAD
TELLIGE "ELVA FILATELIST" OTSE
TOIMETUSEST.

Leht on koostatud 2. märtsil 1995.a.

USA presidendi Riia-visiidi puhul kasutatud erimünt ja eritempel. Templil on kirjas ka Eesti - "IGAUNIJA"

KUULUTUS

Kogun hologrammarke ja WWF-marke kogu maailmast puudulehe järgi. Vastu pakun Eesti uudismarke, FDC, MC. Gunnar Kirs. Valga mnt. 1A EE-2442 ELVA Estonia.